

רבונו תם	מוצאי שבת	הדלקת נרות	תל אביב
21:09	20:23	19:24	תל אביב
21:13	20:26	19:21	ירושלים
21:10	20:24	19:25	חיפה

שבת שלום ומבורך!
העלון טעון גניזה

אור הפרשה

יו"ל ע"י מוסדות אור דוד בראשות הר"ג דניאל זר שליט"א

ח' אב תשע"ח ♦ גליון 23 ♦ פרשת דברים-חזון

הר"ג דניאל זר שליט"א
ראש הישיבה והמוסדות

כל יום שלא נבנה בית המקדש

בכל יום ויום צריכים לבכות על שאין לנו בית מקדש, ולא רק בתשעה באב...

כל רגע כאילו נשרף. אנחנו צריכים לראות עכשיו את בית המקדש כאילו הוא נשרף מול העיניים שלנו.

אומרת הגמרא, מיום שנחרב בית המקדש אין לך יום שאין קלה מרובה משל חברו. למה? מה העניין, רואים צרות, אסונות, מחלות ה' ירחם דברים נוראים ומחרידים. אומר המגיד מדובנא, מה העניין, למה כך? לא מספיק חורבן בית המקדש ועוד אסונות ועוד קלות. אומר המגיד מדובנא, כל התכלית של הצרות והייסורים לעם ישראל הרי בכל צרתם לו צע, שעם ישראל בצער השכינה בצער, שכינתא בגלותא, בורא עולם בצער, בורא עולם נותן לנו ייסורים, נותן לנו מכות, מביא לנו אסונות ומחלות, עם ישראל אל תשכחו שאתם בגלות, כל הייסורים מטרם שכל הזמן נזכור שאנחנו בגלות ונבכה על הגלות.

דוד המלך אומר בתהילים מזמור על חורבן בית המקדש: "מזמור לאסף אלוקים באו גויים בנחלתך". אומרת הגמרא, מה זה מזמור לאסף, קינה לאסף, קינה, צער, מה זה מזמור, שירה על חורבן בית המקדש? אלא אומרת הגמרא, מזמור שהשליך הקב"ה חמתו (כביכול כעסו) על עצים ועל אבנים ולא על עם ישראל, אם לא היה בית המקדש חס וחלילה איפה היה משליך חמתו, היה משליך על ישראל חס וחלילה אבל שהיה בית המקדש השליך חמתו על עצים ואבנים ולא חלילה על כלל ישראל.

היום רבותי אין בית המקדש, איזה צער יש לשכינה הקדושה, איזה צער יש לבנוא יתברך, איפה הבנים והבנות שלנו זוקקים היום, איזה שלטון של ערב רב שונא תורה ורודפי תורה, מבזים גדולי תורה, איזה ביזיונות, איזה רדיפה, איזה שנאת התורה. איזה צער יש לכלל ישראל,

וכל הזמן הנשק שלהם זה להילחם בתורה ולהילחם בישיבות. היום חס וחלילה אם יש גזרות אין עצים ואבנים להשליך את הכעס עליהם, אוי ואבוי לסכנה הזאת. אנחנו רוצים את בית המקדש ובית המקדש השלישי יבנה בעזרת ה' ויעמוד לעולם.

אבל צריכים לדעת באיזה סכנה אנחנו נמצאים, מה קורה ברחובות, איזה חורבן עולם, איפה אנחנו נמצאים, ולא רק בתשעה באב, כל יום זה בגדר תשעה באב. הרבה אנשים טועים טעות נוראה, הם לא יודעים מדוע הם בוכים על חורבן בית המקדש, צריך לדעת שלא בוכים על

חורבן שהיה לפני אלף שש מאות שלושים וכמה שנים, לא על זה בוכים, לא בוכים על מאורע היסטורי, **חורבן בית המקדש בוכים על כל רגע ורגע שהוא לא נבנה, על זה צריכים לבכות למה הוא לא נבנה עכשיו.** אומר רבי שלמה קלוגר ע"ה, קח אדם שנשרף לו הבית אתמול, והיום באים ומודיעים לו שהבית שלו גם היום נשרף, הוא לא אומר מה שנשרף כבר הלך, אלא הוא רץ גם היום, מה שאפשר להציל אני אציל, הוא רץ והוא משתולל. ככה זה היום, כל רגע שבית המקדש לא נבנה כאילו נשרף עכשיו, כאילו הרגע הוא נשרף. כמו שכתוב: כל דור שלא נבנה בית המקדש בימיו כאילו החריבו, כאילו החרבנו בידיים,

כמו שאומר האור החיים הקדוש: ראווי כל ירא שמיים שיהיה בצער על חורבן בית המקדש, כל השנה כולה הוא מדבר, על אחת כמה וכמה ערב תשעה באב, יום תשעה באב איזה בכי, איזה צער. בורא עולם מביא לנו צרות וייסורים אומר המגיד מדובנא שלא נשכח לרגע שאנחנו בגלות אבל מה קורה, אומר המגיד מדובנא שהאסון שלנו שגם לצרות אנחנו מתרגלים, גם הצרות שלנו לא מעוררים אותנו אז הקב"ה חייב להביא צרות חדשות שעוד לא התרגלנו אליהם, כל פעם צרה חדשה, **אין לך יום שקללתו מרובה מחברתו, קלה חדשה שלא הייתה, שלא התרגלנו אליה כדי שנתעורר ונעשה תשובה.** כמה אנחנו צריכים לשבת ולבכות "הישיבה ה' אליך ונשובה חדש ימינו כקדם", תבנה לנו את בית המקדש, תרחם על הבנים והבנות שלך שיחזרו בתשובה, תוריד מאיתנו את אלה הכופרים שונאי התורה, רוצים אותך רבונו של עולם, רוצים אותך מנהיג שלנו, לא רוצים מנהיגים עיוורים שונאי תורה ורודפי תורה. כך אומר המגיד מדובנא, זה כל התכלית, כל המטרה של הייסורים, של המכות, של הצרות שבורא העולם מביא לעם ישראל - אל תשכחו שאתם בגלות. שזכרה כבר ב'ט' באב לבניין בית המקדש אמן.

מתוך דרשתו השבועית של הרב דניאל זר שליט"א המתקיימת בכל יום רביעי בשעה 22:00 בישיבת אור דוד

ציפית לישועה?!

מהמקורבים ביותר לגאון ישראל ה'חפץ חיים' זצ"ל, היה יהודי תלמיד חכם שזכה לשמשו בשם רבי לייב'לה ברוידא זצ"ל. כשנפטר הרב ברוידא ובאו המנחמים לביתו, הוליכה אותם רעייתו האלמנה לחדר השינה שלו, שם היו מונחות נעליים שחורות ומבריקות, חדשות ונוצצות, שמעולם לא השתמשו בהן. לנוכח עיני המנחמים התמהות על הנעליים שלא באו לשימוש, הסבירה רעייתו:

'הרב היה תלמיד ה'חפץ חיים', וכמי שגדל בצילו - היה חי את הציפיה למשיח, את הדריכות לקראת עת הגאולה... הרי לרבו היה בגד חדש וחשוב בו לא השתמש מעולם, כי אמר שהוא מונח אצלו לעת ביאת המשיח, אז יוכל לצאת לקראתו בבגד חדש, כראוי למעמד המכובד של קבלת פני משיח... ואף בעלי כן, הכין לעמו זוג נעליים חדשות בהם יצעד לקראת המשיח, ובכל יום היה מביט בהן בצער ובאכזבה, ומנער אותן מהאבק באומרו: 'היום לא זכינו, אבל אולי מחר, אולי מחר...'

והמסר הבוקע מהסיפור נוקב חדרי לב: הרי כשאנו מחכים למשחו, אנו יודעים איך לפעול כדי לקדמו... כשמצפים לעבור דירה - רצים אחרי המתווכים, כשמבקשים לעשות שידוך - מטרטרים את השדכנים, וכשמבקשים להתקדם בקריירה, אנו יודעים איך לדחוף, לפעול, לנסות בכל דרך...

הבה נחיה את הציפיה לגאולה, לפחות באותה מידה... נדחף בכל הכח - נתפלל מעומק הלב, נפעל להרבות אהבת חינום, נכניס את הציפיה לגאולה כנוכחת ופעילה בסדר היום שלנו. ואז נוכל לענות בחיוב על השאלה שנישאל 'ציפית לישועה?' - כי אכן, פעלנו ככל יכולתנו, עשינו כל שאלל ידינו, כדי לזכות כבר בישועה!

רגע חושבים
4 עמוד

פינת ההלכה
3 עמוד

פרשת השבוע
3 עמוד

סיפור לשבת
2 עמוד

סיפור לשבת

הרב אשר קופלסקי

כשהבמה קורסת...

מדוע לרבי אין זמן לשפץ את הבית שלו?

אל בית הרה"ק רבי מיכל מזלאטשוב זי"ע, נקלע עובר אורח, יהודי מכובד ובעל בעמיו. השמועה על הצדיק הגר בזלאטשוב הגיע לאחוניו, והוא חפץ לבוא לראות את הצדיק. מה רבה היתה הפתעתו, לנוכח הבית בו התגורר הצדיק. היתה זו חורבה דולפת ומטה לילפול, קירותיה סדוקים ותקרתה מחוררת, רצפתה אבנים ובפינותיה צמחיה עזובה. 'האמנם?' הרהר, 'היתכן כדבר הזה? האם לחורבה הזו ייקרא בית, האם היא ראויה בכלל למגורי אדם?'

הוא נכנס מעט בשערי ה'בית', וגילה כי כל מה שתיאר לעצמו - לא היה אלא משל... המטבח היה ריק וחסר כל, הארוגות שוממים, והכיריים - נקיות מכל רבב... הבגדים היו מונחים ברשלנות על כסאות שראו ימים יפים יותר, בקיצור, אותו יהודי אמיד מעודו לא ראה בית במצב כזה...

אך נעמד היהודי אל מול פני הרבי, וכבר נפלטה מפיו תמיהתו הגדולה: 'למדנו רבינו, שאל היהודי, איך גרים כך? איך חיים בעוני כה מחפיה, בדלות כה משועתת, בעזובה כה קיצונית? האם אין מי שידאג לצורה הולמת לבית הרבי? האם אין לרבי כל יכולת להשקיע מעט ממון בהפיכת הבית לראוי, לנורמלי?'

'אוי, כמה שאתה צודק', השיבו הרבי במאור פנים, 'אכן, צריך עיון אם הבית הזה ראוי לשמו, אך אין פנאי לכך... עתה גדלה תמיהתו שבעתים: 'לרבי אין פנאי לביתו שלו? כיצד יתכן הדבר? הרי רוב האנשים משקיעים בהפיכת ביתם לנאה וראוי?'

'אספר לך סיפור', השיבו הרבי בניחותא, 'הסכת ושמע': אי שם במדינה רחוקה, היה מלך חשוב ורם מעלה. הוא שלט ביד רמה במדינה רבת שטחים, לרשותו עמד צבא מהטובים והמשוכללים בעולם, וגם התעשייה והכלכלה בארצו שגשו והצליחו. לא היה קץ לעושרו הכספי, אוצרות כסף וזהב שהחזיק במרתפי חדרי אוצרותיו, רבים כחול הים אשר לא ייספרו מרוב...

למלך הנכבד היה בן יחיד, נסיך הממלכה ויורש העצר. מנעוריו, השקיע בו המלך את טובי הכוחות והמוחות, אשר למדו עם הנסיך, חינוכו אותו וגידלו אותו לשם ולתפארת. ואכן, הנסיך הפך לאיש חכם ומבין, אדם בעל רגישות גבוהה לצד ידע ובקיאיות נרחבים, בן לתפארה שכל אב היה גאה בו, ועל אחת כמה וכמה - המלך הגדול...

כשהגיע הבן לפרקו, מובן כי לא בנקל נמצאה הנסיכה שתאים למידותיו, נערה אצילית, חכמה ומבינה, כראוי לנסיך - המלך לעתיד. שליחים סובבו בכל רחבי המדינה, ספינות נשלחו לכל רחבי תבל, עד שנמצאה הכלה, בה"א הידיעה: הכלה הראויה לנסיך בית המלכות. עתה, ניתן האות להתחיל בהכנות מעשיות לחתונה...

והכנות כאלה לא חסרו: צוותות צוותות הופקדו על המלאכה, צוות מוסיקלי, צוות ייעודי על הביגוד, צוות נרחב של שפים בכירים על המזון. גם צוות הפקה נשכר מבעוד מועד, שהחל כבר מיד ברישום מתוקתק של המוזמנים, מי הם, ליד מי יישבו, ומי יגיש להם את האוכל. סוף דבר, בליל החתונה היה אולם מפואר ומואר באור יקר, טורים ארוכים ארוכים ובהם עשרות שולחנות ערוכים בטוב טעם, במת מוסיקה מרהיבה, ומושקעת, ובעיקר - בימת כבוד, עין לא ראתה כמוה...

מפה מחוסי זהב ארוגים ביד אמן, מעליה עיטורי בד כסופים ולבנים, המשתלבים זה בזה בהרמוניה מושלמת. זרי פרחים טריים שזורים בצורה מרהיבת עין, שנחו בתיאום מושלם בין הצלחות הזהובות הגדולות. במרכז השולחן המלך יושב בכבודו, לבוש גלימה חדשה מחוסי משי וארגמן, ולראשו הכתר הנוצץ...

כל מזומן שהגיע, התקבל בכבוד בידי צוות מקבלי הפנים, וקיבל כרטיס ובו

הכוונה למקום השמור לו. בין המוזמנים, נמנה גם אדם אחד, שביש מזלו עמד לו לרועץ... הוא קיבל כרטיס למקום אחד, אך כשהגיע אליו - גילה כי מישוהו כבר יושב שם... שב וקיבל כרטיס למקום אחר - אך לא הצליח למצוא אותו בין הטורים הארוכים... כששב לעמדת קבלת הפנים, גילה כי היא כבר לא מאוישת - כל המוזמנים הגיעו והתיישבו, ומקבלי הפנים כבר נעלמו...

בצר לו פנה למלצרים, אך אלה משכו בכתפיהם, כי מה להם ולסידור המקומות... למעשה, נותר האיש בודד ואובד, סובב בין הטורים והשולחנות, מביט בענין בסועדים הנהנים, אך ממשיך לנדוד במבוכה ולא מוצא מקום ישיבה... כסאות מיותרים לא היו באולם, איש לא ניגש להציע לו עזרה, ובלית ברירה - החל עושה את דרכו לשולחן הכבוד, לספר למלך - אותו הכיר באופן אישי - כי טרח והגיע לשמחתו, אך אין לו מקום לשבת...

דקות ארוכות ארך מסעו לשולחן הכבוד, הוא עבר ממתחם למתחם עד שהגיע לכניסה המובילה לשולחן הכבוד. הוא נעמד מול הבמה המוגבהת, וקווה לצוד את עיניו של המלך. ואז - - -

כאילו התהפך האולם והעולם גם יחד. במת הכבוד ההדורה קרסה, ויושביה הנכבדים נקברו בינות להריסות, שלא היו אלא בליל לא מובן של בקבוקים, שברי זכוכית, חלקי צלחות, מפות קרועות ופרחים תלושי עלים. ביניהם שכב כואב ומיוסר החתן המהולל, אביו - המלך הנכבד, ושאר האורחים רמי המעלה - שהפכו באחת לפצועים בדרגות שונות בתוככי זירת קרב - - -

האורח, שרק דקה קודם לכן ביקש לגשת אל המלך בענין מקום הישיבה, ניסה להפוך לאחד מכוחות ההצלה... הוא חשב כיצד לחלץ את החתן - הנסיך מבין ההריסות, ואיך ניתן לפנות מעט משברי הזכוכיות הפוצעים את הנכבדים המוטלים על הרצפה. לפתע, ניגש אליו אחד המלצרים, משך בשולי חליפתו, וניסה לצוד את תשומת לבו. כשהצליח, שאל בנחמדות: 'תגיד, זה אתה שביקשת קודם מקום לשבת? מצאתי לך מקום!' אמר בחיוך, וניסה למשוך את האורח למקום שמצא עבורו...

האורח הביט בו במבט של פליאה ורחמים מעורבים: 'הנטרפה עליך דעתך? המקום שלי מעניין אותי עכשיו? המקום שלי עניין אותי פעם, לפני קריסת הבמה! עכשיו, כשהזירה מדממת, במת הכבוד הפכה לעיי חורבות, המלך מוטל פצוע ובני משפחתו מתהלכים כאובים - נראה לך שעוד מעניין אותי המקום שלי באירוע הזה? אני מנסה לחשוב איך אני מחלץ את המלך, איך אני מטיב את מצבו, ואתה מבלבל את המוח בשאלות על מקומי? שאל בכעס...

הרה"ק מזלאטשוב הרים עיניים מאירות לבן שיחו ואמר: 'בוודאי חשוב שהבית יהיה בית נאה, המרחיב דעתו של אדם ומסייע למנוחת הנפש. אבל אני יכול לעסוק בבית ובצורתו רק בימי שגרה - - - עכשיו, אבא שלי, המלך, גולה וכאוב!'

הוא נודד, אין לו בית, ביתו הפך למאכולת אש בידי זדים, ומאז - הוא מסתובב בגלות, אין לו מקום, הוא לא מוצא לעצמו משכן - כי הוא מחכה לי, לנו. אז עכשיו, כשאבא סובל וגולה בגללי - שאני אהיה עסוק עם הבית שלי? הרי הזירה מדממת, העולם מלא בצרות ובעיות, ואבא רואה בצרותינו, כואב את כאבינו, חפץ ורוצה להושיע אותנו, אך הוא גולה ונסתר ולא יכול להושיע! עכשיו שאהיה עסוק עם עצמי, עם הבית שלי? זה נשמע לך הגיוני?'

'כל יום, כל היום, אני עסוק בלנסות לשפר את המצב, להציל מה שאפשר. אני מתפלל לגאולה, משפר את מידותיי, עוסק בתורה מתוך הדחק - הכל כדי לגרום לאבא שלי כמה רגעי נחת בתוך גלותו, כדי לקרב ולהחיש את גאולתו - גאולתנו. הבית חשוב לי, אך אבא - חשוב שבעתים!'

כשמבינים שאבא איבד את הבית, כשחושבים על העובדה שאבא שלנו - הטוב והמטיב, שנותן לנו הכל - חיים, פרנסה, בריאות, ילדים ונחת, אבל הוא בעצמו כה סובל, כה קשה לו, מצב הגלות כה מכביד ומכאיב לו - איך אפשר עוד לאכול? איך? בוודאי שביים הצום אסור לאכול, אך בעיקר - גם לו היה מותר - מי היה יכול לאכול?! באותו יום בו אבא גלה, באותו יום בו נשלחנו מעל שולחן אבינו, ביום בו אבינו איבד את מקום משכנו - איך יערבו לנו דברי מזון ומתיקה? איך ייכנסו במעינו, ייבלעו בגרונו?

ביום תשעה באב, כשמסתובבים באסון הנורא שקרה בו, מאבדים כל חשק לעשות משהו אחר, חוץ מלשבת על הרצפה ולבכות, ולקונן, ולנסות לחשוב מה אני יכול לעשות כדי שנצא מהמצב הזה, כדי להחזיר את אבא לביתו ואותי לשולחנו. לאכול? לצחוק? איך נוכל לשיר על אדמת נכר, כשאנו בגלות רחוקים מאבא!?

אבל האמת, שלא רק היום. מתשעה באב אנו מקבלים ערך, פורפורציות חדשות לחיים. חסר לנו משהו? הבית לא פיקס? האוכל לא מתובל בדיוק במינון הנכון? הפרנסה קצת צולעת? אלה אכן בעיות, אבל כשנחשוב על אבא שלנו, כשנחוש את הכאב שהוא שרוי בו בצער הגלות - האם עדיין יש לנו זמן לחשוב על הבעיות האישיות שלנו?

לסיפורים נוספים של הרב אשר קופלסקי לצפייה ולקריאה
כנסו לאתרנו: Rabenu.com

פרשת השבוע

פרק מלפני ד"ן

פרשת דברים-חזון

שבת זו נקראת 'שבת חזון' על שם ההפטרה 'חזון ישעיהו', שהנביא מוכיח את העם על גודל רעתם והשחיתות שהיתה אצלם. וכפי שעומד הנביא לבטוף ושואל 'איכה היתה לזונה קריה נאמנה'. גם הנביא ירמיהו התבטא בלשון 'איכה ישבה בדד'. ואף משה רבינו בפרשה עומד ותמה 'איכה אשא לבדי טרחכם ומשאכם וריבכם'.

בהשקפה ראשונה נראה שישנו ניגוד בין שני הפסוקים 'איכה אשא לבדי' נאמר אמנם בנימה של יאוש, אבל יאוש זה מהול באושר למה הדבר דומה לאדם המתאנח על השפע, כאשר אין לו את הכלים לקלוט אותו, ובכל זאת רוחו טובה עליו ובלבו הוא שמח של 'הצרות' שלו. לעומת זאת 'איכה ישבה בדד' כאן יש כאב אמיתי, כאן מבטאת המלה 'איכה' תחושה של אסון. גם בנבואת ישעיהו הביטוי 'איכה' בא כתמיהה על גודל השפל שאליה הגיעו העם. ובכל זאת מצינו במדרש שיש קשר שבין שלשה מקומות

להצמיח את ההתפוררות הרוחנית ואת חורבן העם ועל זה הוא זעק 'איכה'. משה היה מנהיג הדור כשדיבר על 'טרחכם ומשאכם וריבכם' שאינו מסוגל לשאת אותם יותר, התכוון לומר כי בתחילה היה קיים אצלם רצון ושאירה בכיוון הנכון, אלא שהיה צורך לנווט אותם כדי ששאירה זו תוביל ליעד הנכון. אבל בפרשת המתאים התגלה שישנם כוחות בעם ששאיתם שונה מזו, שעבורם חשיבותו של 'המטבח' עולה על זו של 'בית המדרש' ואם כן היה דרוש להם מנהיג שיחזיק אותם בכח בדרך הנכונה שלא יתן להם לסטות מן הדרך. על זה אמר משה 'איכה אשא לבדי' תפקיד זה היה למעלה מכוחותיו. הוא היה מסוגל להנהיג לבדו עם שלם כל זמן שהכירו בו כסמכות ללא עוררין, וכל זמן שדרכם היא דרכו, אבל כשהתברר שהדרכים והשאירות אינן זהות, שההנהגה היא על אפס ועל חמתם, כאשר ראה שיהיה צורך להוכיח להם על כל צעד ושעל, מדוע כך ולא אחרת, הוא התייאש.

מכאן מאותה סטייה צמח החורבן, התוצאה לא היתה מיידית, היא לא באה לידי ביטוי בדורו של משה ואף לא בדורות שלאחריו, עברו מאות שנים עד שזעק ישעיהו "איכה היתה לזונה" אבל הנביא ראה את הקשר והוא גילה לנו את מהותו. ואז כבר היה הסוף בלתי נמנע, ולירמיהו הנביא לא נותר אלא לסכם את השתלשלות העניינים לקשר את הסוף עם ההתחלה ולקונן 'איכה ישבה בדד'.

הרב משה דיין שליט"א ראש הכולל "קנין הלכה" ומדריך חתנים בישיבת אור דוד

בצום איך הוא מרגיש ואינו נכלל באיסור שאילת שלום. אסור לצחוק ולנהוג בקלות ראש בתשעה באב, ולכן לא יטייל אדם אפילו לבדו בתשעה באב בעיר כדי שלא יבוא לידי קלות ראש, אולם פשוט שומרת ללכת לצורך בית הכנסת או לקנות דברי מאכל לצורך סעודת הערב.

צום דחוי

השנה צום תשעה באב הוא דחוי, כיוון וט' באב הוא צום מדרבנן, לכן אם חל בשבת אנו דוחים את הצום ומתחילים לצום במוצאי שבת, ובאותה שבת שחל בה תשעה באב אומרת הגמרא שאסור לנהוג מנהג אבלות ומעלה על שולחנו בשר ודגים וכל מיני דמיטב, וישמח באותה שבת כיוון שאסור לערב את אבלות ירושלים בשמחת השבת, וישרי שירי שבת ויאכל בשמחה. מ"מ יש להיזהר לסיים את הסעודה השלישית כמה דקות לפני השקיעה.

אין להכין שום דבר בשבת לצורך מוצאי שבת, ולכן אין להחליף בגדי שבת ואת נעלי העור בשקיעת החמה, אלא ישארו עם בגדי שבת ועם נעלי השבת עד לאחר כעשרים דקות אחר השקיעה משום שיש מצוה להוסיף מחול על קודש זה דוחה את איסור נעילת נעלי עור בתשעה באב, ואחר שעברו כעשרים דקות יחליפו בגדי שבת לבגדי חול וירידו את נעלי העור וינעלו נעלים שמותרים בתשעה באב, וקודם שמחליף את בגדיו ונעליו יאמר "ברוך המבדיל בין קודש לחול", אולם יש להיזהר כאשר מחליף את בגדי השבת בבגדי חול שלא ילבש בגד מכובס, וכיון שאסור ללבוש בתשעה באב בגדים מכובסים, ולכן ילבש בגד לפני תשעה באב כשעה וכשחליף בגדי שבת ילבש את אותו הבגד שכבר לבשו (מ"מ עדיף לעשות הכנה זו לפני שבת).

כיון והשנה תשעה באב הוא צום דחוי, מעוברות ומניקות פטורות מן הצום וכן יש יותר קולא לענין חולים ועדיף שכל אדם שמסתפק ישאל רב אם הוא צריך לצום.

לא לשכוח לעשות הבדלה במוצאי תשעה באב (יום ראשון בערב) ויברך רק ברכת הגפן וברכת המבדיל בין קודש לחול.

הרב רועי גנון כותב את מדור ההלכות באתר להלכות נוספות נכנסו לאתרנו: Rabenu.com

אלה. והמדרש מבאר את הדברים על פי משל: למטרוניתא שהיו לה ג' שושבינין, אחד ראה אותה בשלוחה, אחד ראה אותה בניוולה, ואחד ראה אותה בפחזותה. כך משה ראה אותה בשלוחות ואמר 'איכה אשא לבדי'. ישעיה ראה אותה בפחזותו ואמר 'איכה היתה לזונה'. ירמיה ראה אותה בניוולך ואמר 'איכה ישבה בדד'. ודבר זה צריך פירושו.

השפת אמת מבאר: שחז"ל באו ללמדנו כאן יסוד גדול. כשאנו רואים אדם שעוברים עליו מצבים שונים בזה אחר זה, מבינים אנו שאין אלה אירועים בודדים מנותקים זה מזה, מן הסתם ישנו קשר בין כל אלה. אם אתמול היה עשיר מופלג, והיום ירד מנכסיו, יש להניח שההתדרדרות כבר התחילה בימים הטובים. ניהול כושל בזמן העושר הביאו לידי פשיטת הרגל. ואם אז הוסיף חטא על פשע וניסה להציל את עצמו על ידי עסקים מופוקקים, ונתפס בעוון גניבה ומעילה, הרי שוב במבט לאחור אנו רואים את החוט המקשר בין ההתחלה והסוף, את השביל המוליך מפסגת העושר לדיוטא התחתונה.

כך עלינו לראות גם את השתלשלות האירועים, מדור המדבר לדור החורבן היה תהליך רצוף. הדרך אל החורבן בימי ירמיהו עוברת דרך הריקנות בדורו של ישעיהו, ואת תחילת הדרך עלינו לחפש בדורו של משה רבנו. אנו בשכלנו החלש רואים זאת רק במבט לאחור, ואילו משה רבנו ראה זאת מראש. הוא הרגיש כבר בימי השובע את ימי הרעב הממשמשים ובאים, הוא הבחין בגרגיר הזעיר הבלתי נראה, שעתיד היה

ידים, וכן אם יצא מבית הכסא ועשה צרכיו יטול ידיו עד סוף קשרי אצבעותיו (אולם אם ידיו התלכלכו רשאי לשטוף את מקום הלכלוך אפילו שזה אחר קשרי אצבעותיו) וכן לא ירחץ פניו אלא לאחר שניגב ידיו במגבת ועדיין ידיו לחות קצת יכול להעבירה על פניו, וכן מי שיש ליפלוף בעיניו ודרכו לרוחצו במים יכול לרחוץ ולהעבירו מעל עיניו כי אין רחיצה זו לשם תענוג.

אישה שרוצה לבשל למוצאי הצום אוכל מותר לה לרחוץ את המאכלים במים (והמנהג להכין צרכי הסעודה למוצאי הצום רק אחרי חצות היום ביום תשעה באב).

אסור לנעול מנעלי עור אפילו שגורב גרבים על הרגל וכן אסור אפילו אם הנעלים מחופה עור, אבל נעליים של גומי או בד ושאר מינים מותר וכן מנעל שיש בראשו רצועת עור מותר ללבושו משום שהרצועה נועדה כדי שהנעל תאחז ברגל ולא נועדה להגן על הרגל.

אסור לסוך בשמן או משחה אפילו מקצת גופו אבל מי שיש לו חתכים מותר כי זו אינה סיכה של נעליים.

אסור ללמוד תורה בתשעה באב משום שהתורה משמחת לב האדם כדכתיב "פקודי ה' ישרים משמחי לב", וכן אסור ללמוד משנה וגמרא והלכה, מ"מ מצות חיוב לימוד תורה נוהגת גם בתשעה באב ולכן ילמד בדברים המותרים שהם דברים הרעים כגון ספר איוב, דברים הרעים כספר ירמיה, מדרש איכה (וידלג על קטעי הנחמה שיש שם) הלכות אבלות נידוי וחרם, גמרא מסכת גיטין דף נה' עמוד ב' בסוף עד דף נה' עמוד א' שעוסקת בענייני החורבן, וכן ספרי מוסר המעוררים את ליבו של האדם בתשובה.

אין לקרוא תהילים בתשעה באב, מכל מקום אם זה דרך בקשה ותפילה על חולה מותר, וכן יש להקל למי שאינו בקי ללמוד תורה ויש חשש שיתבטל לגמרי, וכן לנשים יש להקל באמירת תהילים.

אסור לומר לחברו שלום בתשעה באב ואם הקדימו לו שלום יענה בשפה רפה ובכובד ראש, ומכל מקום מותר מעיקר הדין לומר בוקר טוב או ערב טוב אולם טוב שגם את זה לא לומר, ומותר לשאול את חברו

פינת ההלכה

פרק מלפני ד"ן

צום תשעה באב

המשנה במסכת תענית אומרת שבתשעה באב ארעו חמישה דברים:

1. נחבר בית המקדש הראשון.
2. נחבר בית המקדש השני.
3. נגזר על עם ישראל שיצאו ממצרים מגיל 20 שנה ועד 60 שנה שלא להיכנס לארץ ישראל.
4. העריב ביתר שהייתה עיר גדולה בארץ ישראל נפלה בידי הרומאיים ונהרגו שם אלפי רבבות מעם ישראל.
5. טורנוסורפוס הרשע חרש את ההיכל וסביבו.

ולכן חז"ל קבעו חמישה ענינים ביום זה:

1. אסור לאכול ולשתות.
2. איסור תשמיש המיטה.
3. אסור להתרחץ.
4. אסור לסוך את הגוף בשמן או במשחה.
5. אסור לנעול נעליים של עור.

כל האיסורים הללו נוהגים מתחילת הצום ועד סופו (מליל ט' באב משקיעת החמה ועד צאת הכוכבים של ט' באב), ואיסורים אלו נוהגים בין באנשים בין בנשים.

העניינים בצום

אסור לרחוץ גופו בין במים חמים בין במים צוננים אפילו מקצת גופו (כגון ידיו או רגליו), ואפילו להושיט את אצבעו במים, אולם כל האיסור זהו זדוקא ברחיצה של תענוג אבל אם ידיו מלוכלכות בבוץ וכדומה מותר לו לרוחצו כיוון שאינה רחיצה של תענוג.

בבוקר שקם מהשינה יטול ידיו עד סוף קשרי אצבעותיו ויטול שלוש פעמים לסירוגין ויברך על נטילת

אנשיו של יוחנן נלחמים באזור הר הבית, אנשיו של שמעון בעיר העליונה, לכל צד מפקדים משלו, לכל קבוצה שיטות לחימה משלה, ובין לבין נמקים ברעב ובצמא מילוני יהודים שכילו את כוחותיהם במלחמת האחים העקובה מדם. החומה השלישית נופלת, אחריה החומה השנייה, טיטוס צולב מדי יום מאות יהודים אל מול עיני הנצורים האומללים, ואין מי שלא יודע איך המחזה הזה יסתיים ברגע שמצודת אנטוניה תיפול ושערי חומת הר הבית יישארו חשופים.

מבעד להיסטוריה, אנו עומדים ורוצים לשאוג להם: "תפסיקו!!! תתאחדו למען עם ישראל! אל תשרפו את מחסני האוכל. אל תלחמו יהודי ביהודי. תשמרו כוחות מאוחדים כנגד האויב שבשער". ובכל זאת הם לא מצליחים להתאחד מול האסון הקרב.

ופתאום, אחרי שהכל נגמר, וכשהעם היהודי התפזר לכל רוח ואיבד מיליונים מבניו בחורבן הקשה, פתאום כולם גילו - שחילוקי הדעות והשנאות הקטנות והגדולות - לא מעניינים אף אחד.

השנאה היתה סתם ולחינם. מיותרת וחסרת משמעות. וזה הלימוד לכולנו. בכל שנאה קטנה וגדולה - נגלה במבט לאחור ובתקווה שלא יהיה מאוחר מדאי - שהכל לחינם וחסר טעם.

לפני כארבעים כשפרצה מחלוקת באחת הקהילות, פנה הרב שמואל וואזנר זצ"ל, מגדולי הדור הקודם, וקרא מנהמת ליבו השותת דם ואמר: "דעו לכם, שכל האסונות בהיסטוריה העולמית, באו ממחלוקת ושנאת חינם". וכך החל לפרט: מהרצח הראשון של קין את הבל, גלות מצרים, חורבן בית ראשון ושני ועד מלחמות העולם הראשונה והשנייה והחורבן הגדול בשואה.

האם השנאה הזאת "שווה" משהו? האם זה לא לחינם? אז בואו ונרבה באהבת חינם. בהצלחה ובאהבה.

הרב יהודה שמעוני מגיד שיעור בישיבת אור דוד
למגוון הרצאות הרב כנסו לאתרנו: Rabenu.co.il

שנאת חינם

צמד המילים הארוכות ביותר בתולדות העם היהודי. המילים שעומדות מאחורי האסונות הגדולים ביותר בהיסטוריה של עם ישראל, ובתוכן האסון הכבד של חורבן בית מקדשנו לפני 1950 שנה.

אבל מה זה בכלל שנאת חינם?

אדם לא קם בבוקר ומחליט לשנוא. סתם. בלי סיבה. אם כן הוא זקוק לטיפול פסיכולוגי.

לשנאה למחלוקת ולכעסים ישנם סיבות, מוצדקות יותר או פחות, אבל אינם בחינם. האם אדם שהושפל ברבים במרכזו של אירוע רב משתתפים והחליט לנקום מתוך רגש עז של שינאה, זה "בחינם"? מה "חינם" בשנאה בין אויבים ותיקים?

נחזור לימיה האחרונים של ירושלים הנצורה לפני החורבן. העיר מסוכסכת ומפולגת בין פלגים לרוב, נלחמת על חייה. אלפי מגינים עזי נפש ניצבים מול שמונים אלף חיילים רומאים מצוידים היטב. לכולם ברור מה מונח על הכף, כולם יודעים על מה מהמרים, אבל הם בכל זאת לא מתאחדים מול האויב המשותף.

כולם מוזמנים לדרשה המרכזית תשעה באב

מפי ראש הישיבה
הרה"ג דניאל זר שליט"א

שתתקיים במוצא"ש ט' באב (21.7.18 למניינם) בשעה 22:30

בישיבת אור דוד, רחוב המכבים 108 בני ברק

או להאזין לדרשה בקול הלשון
בטלפון: 03-617-11-11

ניתן לצפות בדרשה בשידור חי
באתרנו: <http://Rabenu.co.il>